

Vlaams
Parlement

stuk **2318** (2013-2014) – Nr. 2
ingediend op 19 februari 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende wijziging van diverse bepalingen
van het decreet van 18 januari 2008
houdende flankerende en stimulerende maatregelen
ter bevordering van de participatie in cultuur,
jeugdwerk en sport

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media,
uitgebracht door de heer Paul Delva

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Philippe De Coene.

Vaste leden:

de heer Paul Delva, mevrouw Els Kindt, de heren Johan Verstreken, Veli Yüksel;
de heren Johan Deckmyn, Chris Janssens, Wim Wienen;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Jo De Ro;
de heren Philippe De Coene, Chokri Mahassine;
mevrouw Danielle Godderis-T'Jonck, de heer Marius Meremans;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Plaatsvervangers:

de dames Vera Jans, Tinne Rombouts, de heer Johan Sauwens, mevrouw Katrien Schryvers;
de heren Frank Creyelman, Jan Penris, Wim Van Dijck;
de heren Peter Gysbrechts, Sas van Rouveroi;
mevrouw Yamila Idrissi, de heer Jan Roegiers;
de heren Wilfried Vandaele, Kris Van Dijck;
mevrouw Ulla Werbrouck;
de heer Luckas Van Der Taelen.

Toegevoegde leden:

de heer Erik Arckens.

Stukken in het dossier:

2318 (2013-2014) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur	4
2. Algemene bespreking	5
3. Artikelsgewijze bespreking en stemming	12
4. Eindstemming	12
Gebruikte afkortingen	13

De Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media behandelde op 16 januari en 6 februari 2014 het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport.

Op 16 januari 2014 werd het ontwerp van decreet toegelicht door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur. Op 6 februari werd het ontwerp van decreet besproken en gestemd.

1. Toelichting door mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur

Minister *Joke Schauvliege* herinnert aan de doelstelling van het Participatiedecreet: participatiedrempels wegnemen in cultuur, jeugdwerk en sport. Ondertussen werd het Participatiedecreet geëvalueerd, waarbij het niet ging niet om een effectenmeting, maar om een evaluatie op het niveau van de instrumenten en procedures: werken de verschillende maatregelen, waar falen ze, waar moet worden bijgestuurd? Door de afwezigheid van een nulmeting is een vervolgmeting helaas niet mogelijk. De administratie maakte een evaluatie met de focus op cultuur, ook de administraties Jeugd en Sport gaven kregen de opdracht om het decreet te evalueren.

Gelet op de transversaliteit en het feit dat er verschillende ministers, administraties en vele stakeholders bij deze evaluatie betrokken zijn, heeft de evaluatie enige tijd gevergd. Eind 2011, begin 2012 werden de evaluaties opgeleverd. In maart 2012 formuleerden de ministers hun conclusies en beslisten ze over een aantal krachtlijnen in functie van een aangepast decreet. Dat werd voorgelegd aan de regering. Bij de evaluatie werd rekening gehouden met: de evaluatierapporten van de drie betrokken ministers van Cultuur, Jeugd en Sport; de evaluatierapporten van de proeftuinen Sport en Jeugd; en de input van verschillende stakeholders, zoals de SARC.

Uit de evaluatie blijkt dat de transversaliteit van het decreet en de structurele aandacht voor kansengroepen sterke punten zijn die behouden en waar mogelijk versterkt dienen te worden. Een andere conclusie is dat maatregelen die noch transversaal zijn, noch focusen op participatie van kansengroepen, sectoraal worden ingebed. De uitvoering van het decreet kan voorts worden geoptimaliseerd door een aantal punten te verduidelijken en procedures te vereenvoudigen.

Uit die conclusies zijn enkele wijzigingen gedistilleerd. Om de transversaliteit van het decreet en de structurele aandacht voor kansengroepen te behouden en te versterken, wordt de aandacht voor interculturaliteit verbreed naar aandacht voor participatie van verschillende kansengroepen. Daarnaast komen verenigingen met een specifieke opdracht voortaan in aanmerking voor projectsubsidies in het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Aanvullende projectsubsidies om de klemtoon op een bepaald thema of doelgroep te leggen kunnen immers zeer zinvol zijn.

Een tweede principe is dat de niet-transversale aspecten ingebed worden in de specifieke regelgeving. Zo worden alle initiatieven voor leesbevordering uit het Participatiedecreet gehaald en bij het geïntegreerd letterenbeleid van het Vlaams Fonds der Letteren gevoegd. Concreet gaat het om de regeling voor Stichting Lezen, de projecten leesbevordering en Leesweb. Het worden bijkomende opdrachten in het oprichtingsdecreet van het Vlaams Fonds der Letteren. Een ontwerp van decreet in die zin wordt binnenkort ingediend bij het Vlaams Parlement.

Ook de proeftuinen, die in het decreet een wettelijke basis vonden, maar in de praktijk als zuiver sectorale instrumenten voor Jeugd en Sport werden ingezet, worden uit het decreet gehaald. Ook de regeling voor de grootschalige evenementen is sterk sectoraal. De uitvoering ervan werd eerder al verdeeld onder de beleidsvelden Cultuur, Jeugd en Sport en wordt nu uit het decreet gelicht.

Het derde principe wil de uitvoering van het decreet optimaliseren door een aantal punten te verduidelijken, criteria aan te passen en procedures te vereenvoudigen. Zo worden de theoretische bedragen per maatregel geschrapt omdat enkel het begrotingsdecreet zekerheid biedt over de beschikbare middelen. De mogelijkheden voor de besteding van de trekkingsrechten die niet aan lokale netwerken worden toegekend, worden ruimer en de middelen voor lokale netwerken kunnen ook worden ingezet voor initiatieven van lokale besturen. De betrokkenheid van personen in armoede bij de opmaak en uitvoering van een afsprakennota rond vrijetijdsparticipatie wordt verduidelijkt.

De criteria voor de participatieprojecten voor kansengroepen, voor de initiatieven van gemeenschapscentra voor kansengroepen en voor de hobbyverenigingen worden geactualiseerd en beter afgestemd op de realiteit. Voor een aantal regelingen wordt de procedure vereenvoudigd, zoals voor de projecten voor kansengroepen en de regeling voor de praktijkgerichte, laagdrempelige educatie.

De memorie van toelichting bevat alle opmerkingen uit de adviezen van de SARC, de Vlaamse Jeugdraad en de Raad van State, samen met de replieken hierop. De adviezen van de SARC en Vlaamse Jeugdraad zijn eerder positief. Men is tevreden over het behoud van het decreet en men is positief over de structurele aandacht voor kansengroepen en het transversale karakter van het decreet.

De SARC spreekt zich uit voor de overheveling van de maatregelen voor leesbevordering naar het VFL. Samen met de Vlaamse Jeugdraad wordt gevraagd om bij de overheveling de aandacht voor kansengroepen en kinderen en jongeren niet te laten vallen, wat uiteraard niet de bedoeling is. Zowel de Vlaamse Jeugdraad als de SARC vragen uitdrukkelijk om de mogelijkheid voor proeftuinen te behouden. Dat wordt in het sectorale beleid verzekerd.

De minister benadrukt dat aan de meeste opmerkingen van de Raad van State werd tegemoetgekomen. Waar dat om gegronde redenen niet gebeurde, werd de verklaring opgenomen in de memorie van toelichting.

2. Algemene bespreking

De heer *Bart Caron* benadrukt dat het voorliggende decreet stimulerende en flankerende beleidsdoelen nastreeft, maar zeker niet als het enige instrument mag worden beschouwd dat cultuurparticipatie zal verdiepen, verbreden en bevorderen. Het inbouwen van participatie in allerlei kleinere decreten is veel belangrijker, stelt hij. Het verheugt hem vooral dat in het nieuwe Kunstendecreet de functie participatie een grote nadruk krijgt.

Een tweede bedenking betreft het feit dat de wereld niet bij wet veranderd kan worden. Goede intenties die in een decreet gegoten zijn, moeten ook nog uitgevoerd worden en het veld moet meewerken. Het Participatiedecreet is al eerder voorgesteld als het decreet dat eindelijk cultuurparticipatie zou realiseren, maar de effecten bleken pover. Wat voorligt is een illustratie van het gebrek aan ambitie inzake cultuur. De heer Caron betreurt alvast het schrappen van de doelen inzake interculturaliteit, het afbouwen van de sectoroverschrijdende aanpak van cultuur, jeugd en sport, het gemakkelijker toegankelijk maken van subsidies voor verenigingen die al subsidie genieten, de administratieve last voor hobbyverenigingen, cultuur- en gemeenschapscentra met tegelijkertijd een beperking

waardoor gemeentelijke centra geen toegang meer krijgen tot projectmiddelen. Vooral het weghalen van de minimale bedragen per onderdeel van decreet is een bedreiging op de langere termijn. De samenloop van al die elementen maakt de aanpassing van het decreet dramatisch.

De term ‘interculturaliteit’ wordt systematisch uit het decreet geschrapt vanwege ‘niet bijzonder genoeg’. Dat is een vreemd motief, aangezien in alle beleidsdocumenten van de minister juist die interculturaliteit en het bevorderen ervan als prioriteit vooropgesteld wordt. Wat is de echte motivering voor het schrappen van de interculturaliteit en kunnen alle ministers zich daarin vinden? De heer Caron vindt het bevorderen van etnisch-culturele diversiteit immers een uitstekend criterium in het kader van jeugd-, sport- en cultuurparticipatie. De toenemende superdiversiteit in de samenleving is immers een uitdaging bij uitstek. Hoe kan het dan niet bijzonder genoeg zijn? Bovendien claimt men dat het al deel uitmaakt van de werking voor kansengroepen. Dat klopt volgens de heer Caron hoegenaamd niet. De aandacht die daarnaartoe gaat is immers van een andere orde. Interculturaliseren is een wederkerig proces en speelt niet louter bij kansengroepen. FOV, belangenbehartiger van het sociaal-cultureel werk, spreekt op zijn website van een beleidsmatige interculturaliseringsmoeheid. Er wordt steeds minder verantwoordelijkheid opgenomen door de beleidsvoerders en steeds meer doorgeschoven naar de burger, stelt men.

Het actieplan Interculturalisering is opgeborg en vervangen door andere instrumenten: een engagementsverklaring in de vorm van een charter dat slechts door een beperkt deel van het veld is ondertekend. De heer Caron betreurt die evolutie, maar legt ook een deel van de schuld bij het veld. Het toont aan dat de culturele wereld stimuli nodig heeft om te interculturaliseren. Ook het kennisknooppunt Interculturaliseren – een website met één persoon die deeltijds werkt – kan geen succes genoemd worden. Het is best een goed gemaakte site, maar dat alleen volstaat niet. Het wordt bovendien nog moeilijker om de doelstellingen te halen als de overheid zich als ondersteunende partner terugtrekt. Als de minister het criterium niet bijzonder genoeg vond, had ze het moeten verfijnen en verbeteren, oppert de heer Caron.

Met de sectoroverschrijdende aanpak worden volgens de heer Caron de terreinen opnieuw verkaveld en keert iedereen terug naar het eigen terrein, wat een ingreep betekent op de essentie van het Participatiedecreet. Al erkent hij dat er elementen van het lopende Participatiedecreet niet uitgevoerd zijn – de brede school bijvoorbeeld – toch ziet de heer Caron het als een bewijs van bestuurskundig onvermogen om intersectoraal en interministerieel te werken. Hij maakt de vergelijking met andere domeinen in de samenleving zoals armoedebestrijding en diversiteit waar ook horizontale bevoegdheden werden uitgetekend. Het lijkt alsof ook diensten en administratie het moeilijk hebben om intersectoraal te werken.

De projecten voor participatie van kansengroepen blijven in het decreet verankerd. Dat is positief, maar het criterium ‘interculturaliteit’ is geschrapt om via een vernieuwend concept ‘participatieve projecten’ de kansengroepen toe te leiden naar jeugdwerk, sportieve of culturele activiteiten. De heer Caron erkent dat moeilijk te beoordelen valt wat vernieuwend is. Toch bepleit hij dat de organisaties die niet meteen over de ervaring beschikken om blitse dossiers te schrijven, toch binnengehaald kunnen worden. De vernieuwende concepten verdienen wat hem betreft voorrang, ook als er beslist wordt over budgetten en subsidies. Het schrappen van dat criterium bemoeilijkt de beoordeling van de projecten in kwestie, waardoor het aantal aanvragen exponentieel zal toenemen en de weging nog moeilijker zal zijn. Dat zet de deur open voor de grootste gemene deler en allicht ook vriendjespolitiek.

De heer Caron leest voorgaande wijzigingen samen met de schrapping van alle minimumbedragen per onderdeel die voorheen decretaal waren gebetonneerd. Zo wilde men oorspronkelijk moeilijke en delicate werksoorten en -vormen beschermen. De bedragen moeten uiteraard jaarlijks worden vastgelegd in het begrotingsdecreet, maar toch is het moeilijker om van minimumbedragen af te wijken als die decretaal geregeld zijn. Het baart de heer Caron zorgen dat een volgende minister van Cultuur wel eens heel anders kan omspringen met de interne verdeling van de budgetten in het Participatiedecreet. Een aantal werkvormen is bijzonder kwetsbaar. Bibliotheekwerking in gevangenenissen, vrijetijdsparticipatie van mensen in armoede en andere werkvormen blijven amper overeind, want zonder financiële garantie.

De toegangscriteria voor verenigingen worden versoepeld. De verenigingen die al structurele werkingssubsidie ontvangen, komen nu ook in aanmerking voor projectsubsidie. Als er voldoende budget zou zijn, kon de heer Caron dat eventueel accepteren, maar met een precair budgettair kader wordt het een bittere strijd. De structureel gesubsidieerde organisaties hebben immers een grote voorsprong inzake dossiervorming en ruim ervaring in het ophalen van centen.

Voor het sociaal-cultureel werk is de bestaande projectregeling voor vernieuwende projecten nooit geactiveerd. Zij hadden via die weg aan extra middelen kunnen geraken, liever dan via het Participatiedecreet. De minister maakt tegelijk wel een toegang naar de schaarse middelen van de innovatieve projecten voor kansengroepen. Dat schept een mattheuseffect. Organisaties die goed dossiers kunnen maken, worden in staat gesteld om de middelen weg te kapen van wie vernieuwend en origineel werkt, maar minder ervaring heeft in de opmaak van subsidiedossiers.

Bij het aanbod cultuurspreidende activiteiten onder de noemer Podium gebeurt iets gelijkaardigs. Cultuur- en gemeenschapscentra konden vooralsnog alleen voor het vernieuwende aanbod subsidie krijgen. Dat schot valt weg en er dus is sprake van professionele voorsprong voor organisatoren ten aanzien van lokale verenigingen. Ook dat budget komt onder druk te staan door subsidies mogelijk te maken voor instanties die al ruim subsidies krijgen. Dat kan de heer Caron niet accepteren.

De Stichting Lezen wordt toegevoegd aan het Vlaams Fonds voor de Letteren. Het lid wacht af hoe dat uitdraait inzake cultuurparticipatie om de beslissing te evalueren. Hij kan zich wel vinden in de idee dat sectoraal inbedden de voorkeur geniet boven iets in een algemeen decreet opnemen, als het kan.

De Stichting Lezen wordt toegevoegd aan het Vlaams Fonds voor de Letteren. Het lid wacht af wat die overheveling zal betekenen op het vlak van cultuurparticipatie. Pas dan kan de beslissing geëvalueerd worden. Hij kan zich wel vinden in de idee dat sectoraal inbedden de voorkeur geniet boven iets in een algemeen decreet opnemen, als het kan.

Administratief-organisatorisch ziet de heer Caron wel enkele verbeteringen. De hobbyverenigingen krijgen gemakkelijker toegang via een vermindering van het minimum aantal afdelingen, tweejarige in plaats van jaarlijkse aanvragen voor meerjarige projecten voor cultuur- en gemeenschapscentra. De lokale netwerken blijven intact en worden versterkt. Met meer dan 70 gemeenten die zijn ingestapt, is dit een succesvol instrument.

Het lid betreurt dat bij de cultuur- en gemeenschapscentra en hun projecten, alleen de vzw's toegang hebben tot de projectsubsidies. Voorheen kregen ook gemeentelijke cultuur- en gemeenschapscentra toegang.

Er blijven wel positieve ankerpunten over in het decreet, en de ommezwaai is niet radicaal, maar het wegvallen van innovatie, de afbouw van interculturaliteit en de bredere toegangspoort voor sommige organisaties vindt de heer Caron geen goede zaak. Alle decretale beveiliging voor interculturaliteit, kansengroepen en vernieuwing zijn weggehaald en sommige incentives voor cultuurparticipatie verdwijnen ermee.

De heer *Paul Delva* gaat uit van de elementen uit het oorspronkelijke decreet die geënt waren op het tweesporenbeleid dat voormalig minister Anciaux uitzette: verdieping en vernieuwing van het kwaliteitsvolle cultuuraanbod en een zo groot mogelijke participatie nastreven. Er is goed werk geleverd inzake het tweede aspect, vindt het lid. Het eerste vindt hij vanzelfsprekend.

Hoewel CD&V de doelstellingen van het Participatiedecreet steeds heeft onderschreven, had de fractie twijfels bij de instrumenten om ze te bereiken. Ook het feit dat opvolging en evaluatie moeilijk zouden zijn, werd al meteen opgemerkt. Er is geen nulmeting uitgevoerd en de werkelijke effecten van het Participatiedecreet inschatten, is derhalve niet vanzelfsprekend.

De doelstelling om sectoroverschrijdend te werken en een transversaal beleid uit te zetten, botste volgens de heer Delva op het feit dat een aantal instrumenten juist heel sectoraal gericht waren, zoals de proeftuinen Sport en Jeugd. Bepaalde organisaties ontvingen wel subsidie maar werkten eigenlijk binnen één sector, zoals de Stichting Lezen, Cultuurnet enzovoort.

Men vreesde er ook voor dat er een soort van zelfstandige participatiesector zou ontstaan, naast de sectoren jeugd, cultuur en sport. Een overmatige nadruk op een participatiedecreet op zichzelf blijft voor CD&V een heikel punt, zonder afbreuk te doen aan de doelstellingen.

Bij de 6 miljoen euro die minister Anciaux aan proeftuinen en projecten wou besteden maakte de heer Delva de bedenking dat die allicht beter besteed zijn aan wat inzake participatie is ingeschreven via de sectorale decreten en als men er de bestaande instellingen en organisaties met ervaring inzake participatie mee zou steunen.

Het bedrag dat werd voorzien voor het initiatief Cultuurstad Vlaanderen, Sportstad Vlaanderen bleek te beperkt om tot echte resultaten te komen. De subsidies ter zake komen enkel ten goede aan de laureaat, maar de bredere uitstraling voor de Vlaamse Gemeenschap ervan bleek te beperkt.

De realisaties van het Participatiedecreet zijn nauwgezet opgevolgd en de evaluatie is grondig gebeurd. Bij een aantal aanpassingen inzake jeugd en sport heeft de heer Delva nog opmerkingen. CD&V is tevreden over het feit dat de waardevolle doelstellingen van de proeftuin Jeugd zijn meegenomen als beleidsprioriteit in het aangepaste decreet Lokaal Jeugdbeleid. De proeftuinen Sport zijn nauwgezet geëvalueerd. Wat succesvol bleek, is geoptimaliseerd en uitgerold in heel Vlaanderen in een duurzame context, onder meer via het decreet Lokaal Sportbeleid. De nadruk ligt op een sportbeleid voor kansengroepen.

Wat cultuurparticipatie betreft, verwijst het lid naar de grote participatiesurvey. De resultaten geven aan wat belangrijk is voor het realiseren van levenslange cultuurparticipatie: onderwijs, thuismilieu en het sociale effect van de vriendengroep. De vraag die daarbij rees, was of het oorspronkelijke Participatiedecreet die vectoren voldoende had opgenomen. De huidige ministers van Cultuur en Onderwijs hebben daarom een beleid inzake cultuureducatie opgezet via de conceptnota's *Groeien in Cultuur* en *Doorgroeien in Cul-*

tuur, die meer aandacht besteden aan cultuureducatie van jongs af aan. Dat vindt het lid bijzonder positief. De expertisenetwerken voor cultuureducatie laten scholen en verenigingen kennismaken met goede voorbeelden en stimuli bieden om culturele activiteiten op te starten. Op de jaarlijkse Kunstendag voor Kinderen genieten kinderen en hun ouders en grootouders van cultuur. Het lid hoopt dat die activiteit blijft bestaan.

Het proefproject ten behoeve van meer cultuurdeelname, en participatiedrempels wegnemen, is de UiTPAS. Die moet aanzetten tot meer vrijetijdsparticipatie voor iedereen, met bijzondere aandacht voor mensen in armoede. Het verrast de heer Delva dat het project al zo ver staat. In Brussel is intussen een variant op de UiTPAS, de PasPartoe uitgebracht. Het initiatief laat dus duidelijk sporen na. In 2014 worden in bepaalde regio's en steden concrete afspraken voorzien voor een lokale versie. Er zou ook een algemeen kader in voorbereiding zijn bij de Vlaamse Regering op basis waarvan steden en gemeenten zich kandidaat kunnen stellen om een lokale UiTPAS uit te brengen.

Er is ook gewerkt aan het lokale cultuurbeleid, aan het erfgoed- en kunstenbeleid, met als doel een bottom-upwerking tot stand te brengen. Dat lijkt geslaagd, stelt het lid, met de aanpassing van de zogenaamde lokale decreten. Zo wordt het mogelijk voor lokale besturen een beleid op maat te voeren en een intersectorale werking te kunnen opstarten indien gewenst.

Met het nieuwe Kunstendecreet krijgt de professionele kunstensector een kader op maat voor kunstcreatie, ontsluiting en beheer. De belangrijkste toets voor de ondersteuning blijft de kwaliteit van de creatie, reflectie, presentatie en de participatie. Het lid hoopt dat juist dat laatste als volwaardige functie uitgebouwd wordt.

Volgens de heer Delva zijn de bedoelingen van de interculturaliteit wel degelijk opgenomen in het ruimere kader onder 'participatie van kansengroepen'.

De structurele subsidiëring voor de Stichting Lezen wordt overgeheveld naar het VFL.

Aan de organisaties die in het decreet blijven, wil men absoluut rechtszekerheid bieden: Cultuurnet, De Rode Antraciet, laagdrempelige educatieve basisopleidingen, hobbyverenigingen, lokale netwerken en projecten die de kansengroepen deelname verzekeren aan cultuur-, jeugd- en sportaanbod.

CD&V is blij met de aanpassingen aan het Participatiedecreet. Na een grondige evaluatie wordt het hervormd tot zijn essentie: de uitdrukkelijke wil om een flankerend beleid te voeren. Het structurele participatiebeleid is intussen duurzaam verankerd in reguliere decreten.

De kritiek van de heer *Erik Arckens* op het Participatiedecreet stoelt voornamelijk op wat in 2007-2008 voorlag. Hij is niet tegen het decreet, maar heeft toch enige opheldering. Hij begrijpt dat het in vele decreten ontbreekt aan participatie-elementen, maar dan heeft voormalig minister Anciaux zelf dubbelzinnigheid gecreëerd door zijn tweesporenbeleid. Vijf kansengroepen werden decretaal verankerd. Dat vindt het lid best, al vraagt hij zich af waarom er een beperking moet gelden.

De heer Arckens is niet tegen een Participatiedecreet gekant, maar hij heeft er ook geen goed gevoel bij. Dat stoelt op de inzichten van Pierre Bourdieu. Participatie in cultuur, sport, jeugd, of wat ook, vloeit voort uit sociologische wetmatigheden. Participatie laat zich dus niet dwingen.

Het Participatiedecreet van weleer legde de nadruk op onderwijs, thuismilieu en het sociale effect van de vriendengroep om tot levenslange participatie te komen, op basis van het participatieonderzoek van Recreatief Vlaanderen. Bij de toelichting van het oorspronkelijke Participatiedecreet spitste toenmalige minister Anciaux zich toe op financiële, praktische, sociale en informatiedrempels. Daarmee werden die elementen op hetzelfde niveau gebracht als de culturele belemmeringen en participatiedrempels die mensen ervaren als ze behoren tot een gedefinieerde kansengroep.

Het voorliggende aanpassingsdecreet zou kunnen uitgaan van de werking van bepaalde kansengroepen en zou de concurrentiepositie tussen kansengroepen kunnen aanscherpen. Die kansengroepen worden al dan niet gesubsidieerd of ambiëren dat. Inspanningen om kansengroepen bij de effectieve werking van organisaties en instellingen te betrekken, komen daardoor op de achtergrond. Men komt zo tot de polarisering van gesubsidieerde en niet-gesubsidieerde organisaties. Er zullen concurrentiële initiatieven zijn die niet passen in het flankerende beleid. Bovendien ontstaat het gevaar van een op zichzelf staande en gesubsidieerde participatiesector. De heer Arckens acht de bottom-upaanpak essentieel in cultuurmateries.

De leesbevordering komt terecht bij het VFL. Hoe gaat dat in zijn werk? Hoe wordt de expertise uitgebouwd? De reguliere bibliotheekwerking van lokale bibliotheken in Vlaanderen, dus ook in Brussel, wordt verbreed naar gevangenisniveau. Waarom? Hoe ziet de minister dat praktisch gebeuren?

De heer *Marius Meremans* stelt dat een grondige evaluatie van het Participatiedecreet geleid heeft tot een aantal duidelijke krachtlijnen die de basis vormen voor de voorliggende aanpassing. Sterke punten zoals de transversale aard en de structurele aandacht voor kansengroepen worden behouden en versterkt. Maatregelen die noch transversaal, noch kansengroepgericht zijn, moeten sectoraal worden ingebed. De uitvoering van het decreet kan echter nog geoptimaliseerd worden door bepaalde punten te verduidelijken en sommige procedures te vereenvoudigen.

De evaluatie maakte duidelijk dat een aantal materies terugverwezen moesten worden naar de sectorale decreten. De SARC klonk overwegend positief, al was er bezorgdheid over het feit dat de aandacht voor interculturaliteit wordt omgezet in aandacht voor kansengroepen. De lading wordt volgens de SARC niet meer volledig gedekt op die manier. De heer Meremans deelt die mening niet. De klemtoon verbreden naar alle kansengroepen sluit meer aan op het beleid in andere sectoren en is dus een goede zaak. Participatie van kansengroepen moet immers zo breed mogelijk worden benaderd, via samenwerking en gemeenschapsvormend. De proeftuinen worden zoals het hoort dus in de sectorale decreten geregeld.

Het integreren van het leesbevorderingsbeleid in het letterenbeleid is voor de heer Meremans logisch en duidelijk.

Minister *Joke Schauvliege* stelt dat de door het regeerakkoord aangekondigde evaluatie van het Participatiedecreet meer tijd in beslag nam dan voorzien. Er is grondig werk verricht en er is ook bewust voor gekozen om het Participatiedecreet te laten bestaan, maar waar het kan sectorale maatregelen over te hevelen naar sectorale regelgeving. De minister ziet dat niet als een verzwakking, maar juist als een versterking. Zo is ook het feit dat leesbevordering expliciet wordt meegenomen in het letterenbeleid een versterking, onder meer door de aandacht voor groepen die het meest ondersteuning nodig hebben. Het is een andere politieke visie, net als de voorkeur voor een globale ondersteuning voor projecten en participatie via een apart decreet en daarnaast sectorale inbedding.

De aandacht voor interculturaliteit verdwijnt niet met het verdwijnen van het begrip, verzekert de minister. Het concept wordt verbreed naar de participatie van verschillende kansengroepen en blijft intrinsiek dus wel behouden. Participatiebeleid moet als ultieme betrachting voorhouden dat er aandacht moet zijn voor alle kansengroepen. Het nieuwe Kunstendecreet expliciteert ook uitdrukkelijk de aandacht voor interculturaliteit, kansengroepen en diversiteit. De principes worden derhalve ook doorgetrokken naar de sectorale sfeer, wat bewijst dat er werk wordt gemaakt van de interculturaliteit. Er is ook de engagementsverklaring interculturaliteit. De facto was er al een meersporenbeleid ter bevordering van de participatie van kansengroepen, met inbegrip van aandacht voor interculturaliteit. Het blijft inzake interculturaliteit inderdaad een uitdaging om iedereen te bereiken, maar het louter vasthouden aan een begrip maakt de aanpak niet eenvoudiger of gemakkelijker.

De term ‘vernieuwend’ is geschrapt in het kader van de projecten omdat de meeste afwijzingen van projecten juist gebeuren onder de motivering dat ze niet vernieuwend zouden zijn. Het is een moeilijk te interpreteren factor. De term schrappen maakt dat projecten meer kansen krijgen.

Dat de projecten opengesteld worden voor organisaties die al structurele ondersteuning genieten, is een bewuste keuze. Als een project van een structureel ondersteunde organisatie wordt erkend en gesubsidieerd, geldt echter de voorwaarde dat het project nadien wordt ingebed in de structurele werking. Dat biedt garanties voor betere participatie. Vooralsnog kregen ingediende en goedgekeurde projecten vaak geen enkel structureel gevolg.

Er was altijd al een samenwerking via de VGC rond de bibliotheekwerking voor gevangenen. Er is ook geen verandering in de ondersteuning. Niets wijzigt ter zake, verzekert de minister.

De minister concludeert dat goede initiatieven werden behouden. Dat was het vertrekpunt. Er zijn lessen getrokken uit de evaluatie om nog meer effect te genereren op het terrein. Daarom is besloten tot de inbedding in de sectorale regelgeving, en tot andere initiatieven zoals een inpassing in het lokaal cultuurbeleid, de UiTPAS enzovoort. Het Participatiedecreet wordt niet verengd, maar juist verbreed naar het integrale culturele veld. De minister verwacht dan ook gunstige resultaten.

De heer *Bart Caron* stelt dat iedereen dezelfde fundamentele doelstelling honoreert, zij het vanuit andere inzichten. Het zou ideaal zijn mocht er geen Participatiedecreet nodig zijn. Hij kan zich vinden in de idee dat er maximaal wordt ingezet op het inbrengen van die dimensie in de reguliere decreten rond jeugd, sport en cultuur. Dat is een eeuwigdurende opdracht omdat met nieuwe generaties vaak andere achterstandsfactoren de kop opsteken. Het participatieproject is daarom nooit af.

Een verhaal ophangen over de nulmeting vindt de heer Caron dan weer intelligent oneerlijk. Als het decreet dan toch maar flankerend beleid behelst, dan zal het waarschijnlijk maar effect ressorteren op een paar procenten van het potentieel publiek. Een nulmeting organiseren voor dat aantal is zinloos. Die moet gebeuren voor de totaliteit van de participatieve inspanningen. Hoe wil de minister bijvoorbeeld het succes van bibliotheekwerk in gevangenen meten? De heer Caron gaat ervan uit dat er een maatschappelijke overtuiging heerst dat cultuurparticipatie een behoefte dekt en dat daarvoor een inspanning moet worden geleverd, met maximale resultaten en zo horizontaal mogelijk. Het blijft vooralsnog flankerend beleid omdat de reguliere decreten vaak tekortschieten en de sectoren soms niet mee willen.

Bepaalde kansengroepen hebben derhalve stimuli nodig. Enerzijds volgt de heer Caron de redenering dat projecten van reeds structureel ondersteunde organisaties, nadien moeten worden ingepast in de structurele werking. Anderzijds ziet hij geen garantie voor het effectief participatie-effect als het budget dat ervoor moest dienen uit het decreet wordt gelicht. De UiTPAS gaat een tweede fase in en de heer Caron steunt dat project.

Inzake interculturaliteit blijft de heer Caron bij zijn standpunt. Het verheugt hem dat de minister het belang van interculturaliteit inziet. Hij is echter niet akkoord met een minister die weigert om interculturaliteit expliciet in het decreet te benoemen.

3. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Artikel 1

Dit artikel wordt zonder opmerkingen aangenomen met 8 stemmen.

Artikel 2 tot en met 31

Deze artikelen worden zonder opmerkingen aangenomen met 7 stemmen tegen 1.

4. Eindstemming

Het ontwerp van decreet houdende wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 18 januari 2008 houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 1.

Philippe DE COENE,
voorzitter

Paul DELVA,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

FOV	Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
VFL	Vlaams Fonds voor de Letteren
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
vzw	vereniging zonder winstoogmerk